

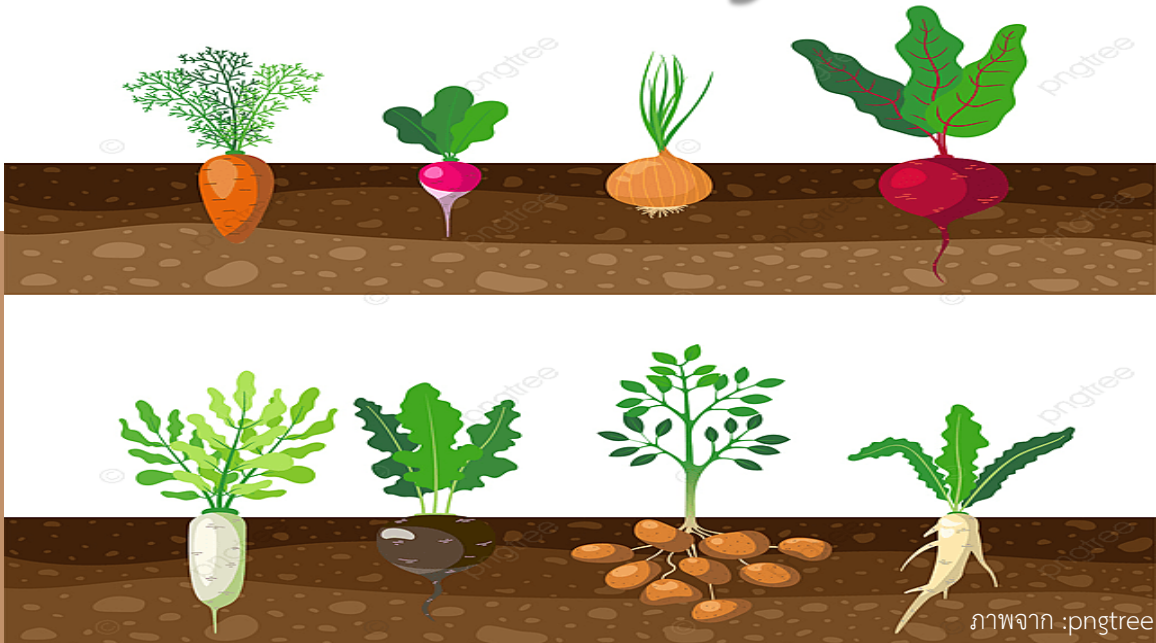
รายงานตลาดอาหารในประเทศไทย

Thailand Food Market Report

มิถุนายน 2565

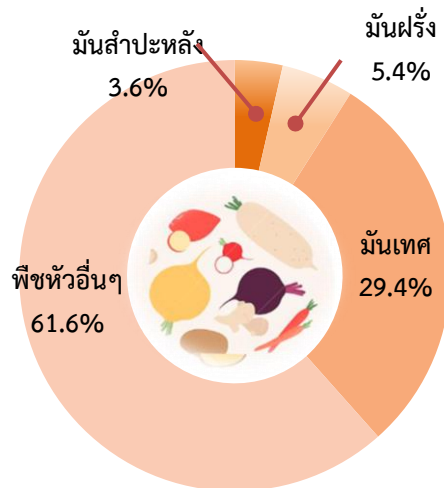
พืชหัว (Starchy Roots)

ประเมินมูลค่าตลาดพืชหัว

ปี 2564 ตลาดพืชหัวสำหรับการบริโภค (Starchy Roots) มีมูลค่าประมาณ 14,217.7 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับปี 2563 โดยแยกออกเป็นมันเทศ (Sweet Potatoes) 4,180.4 ล้านบาท (29.4%) มันฝรั่ง (Potatoes) 771.8 ล้านบาท (5.4%) มันสำปะหลัง (Cassava) 510.7 ล้านบาท (3.6%) และพืชหัวอื่นๆ (Other Roots) เช่น เผือก (Taro) เป็นต้น 8,754.7 ล้านบาท (61.6%) และคาดว่าจะเติบโตเฉลี่ยสะสมต่อปี (CAGR) อยู่ที่ร้อยละ 5.0 ในช่วงระยะเวลาคาดการณ์ (ปี 2564 – 2569) และคาดว่าจะในปี 2565 ตลาดพืชหัวสำหรับการบริโภค จะมีมูลค่าตลาดกว่า 14,783.9 ล้านบาท

สัดส่วนมูลค่าตลาดพืชหัว ปี 2564

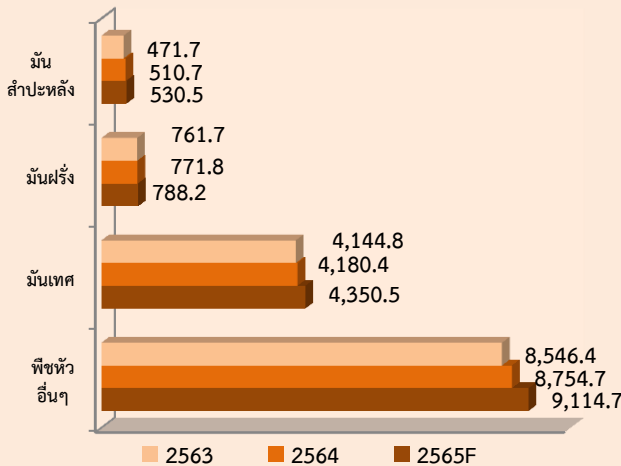
ที่มา : Euromonitor

ประเด็นสำคัญ

ท่ามกลางการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ในปี 2564 เกษตรกรผู้เพาะปลูกพืชหัว เช่น มันสำปะหลัง มันฝรั่ง มันเทศ เผือก เป็นต้น ในบางพื้นที่ต้องเผชิญกับปัญหาสินค้าล้นตลาด ผลผลิตจำหน่ายได้น้อยลงเนื่องจากกำลังซื้อของผู้บริโภคภายในประเทศและการส่งออกที่ลดลง อีกทั้งต้องเผชิญกับการล๊อคดาวนอย่างต่อเนื่องในบางพื้นที่ แต่โดยภาพรวมของตลาดพืชหัวสำหรับการบริโภคในปี 2564 ยังคงเติบโตซึ่งมีอัตราการเติบโตอยู่ที่ร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา แต่ก็ยังเทียบไม่ได้กับยอดขายก่อนเกิดเหตุการณ์การแพร่ระบาด

มูลค่าตลาดพืชหัว ปี 2563 – 2565 (ล้านบาท)

ตลาดพืชหัวสำหรับการบริโภค มันสำปะหลัง จัดเป็นพืชหัวที่มีมูลค่าตลาดน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับพืชหัวชนิดอื่น และมียอดขายลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่พืชหัวชนิดอื่นมีมูลค่ายอดขายปรับตัวเพิ่มขึ้นในเชิงบวก ประกอบกับในปี 2564 ราคาต่อหน่วยของมันสำปะหลังปรับตัวสูงขึ้นอย่างมาก และผู้บริโภคคนไทยไม่นิยมนำมันสำปะหลังมาประกอบอาหารมากนัก จึงทำให้มูลค่าตลาดของมันสำปะหลังสำหรับการบริโภคน้อยกว่าพืชหัวชนิดอื่น มันสำปะหลังเป็นพืช

เศรษฐกิจที่สำคัญของไทยเนื่องจากมีการใช้กันอย่างแพร่หลายในพื้นที่เขตร้อน โดยส่วนใหญ่นิยมนำไปผลิตเป็นอาหารสัตว์ ยารักษาโรค และเชื้อเพลิงชีวภาพ การผลิตมันสำปะหลังในประเทศไทยได้รับแรงสนับสนุนจากเงินอุดหนุนของรัฐบาลสำหรับเกษตรกรรายย่อย ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในการผลิตเมทิลแอลกอฮอล์ และคาดว่าในปี 2564 ตลาดส่งออกมันสำปะหลังจะเริ่มมีการฟื้นตัวหลังจากการผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ และการส่งออกสินค้าไปยังประเทศอื่นได้สะดวกขึ้น

ตลาดพืชหัวสำหรับการบริโภคที่คาดว่าจะเริ่มฟื้นตัว โดยเฉพาะภาคธุรกิจบริการด้านอาหาร (Food Service) อาทิ ร้านอาหาร โรงแรม ที่จะผลักดันให้ตลาดพืชหัวฟื้นตัวเร็วขึ้น โดยการนำพืชหัวไปใช้เป็นวัตถุดิบอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่เริ่มฟื้นตัว และผู้บริโภคเริ่มออกจากบ้านรับประทานนอกบ้านมากขึ้น มันฝรั่ง ซึ่งเป็นพืชหัวที่เป็นที่ชื่นชอบของชาวต่างชาติ และคนไทย นิยมไปรังสรรค์เมนู เช่น มันฝรั่งทอด มันฝรั่งบด มันฝรั่งอบชีส เป็นต้น และนิยมนำไปใช้เป็นวัตถุดิบหลักสำหรับการผลิตขนมขบเคี้ยว

ประเด็นสำคัญ

มีมูลค่ายอดขายเพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา อีกทั้งในปี 2564 บริษัท เป๊ปซี่-โคล่า (ไทย) เทรดิง จำกัด ผู้ผลิตและจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ “เลย์” มันฝรั่งทอดกรอบอันดับหนึ่งของไทย และขนมขบเคี้ยวในเครือ “เป๊ปซี่โค” เดินหน้าสานต่อ “นโยบายส่งเสริมการเกษตรอย่างยั่งยืน” โดยมุ่งสนับสนุนเกษตรกรแบบครบวงจร เน้นพัฒนาเพิ่มศักยภาพ ยกระดับขีดความสามารถการผลิตการจัดการ และการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้จนสามารถเพิ่มผลผลิตให้มีปริมาณสูงกว่าค่าเฉลี่ยของแปลงปลูกมันฝรั่งทั่วไปเกือบ 2 เท่า ลดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มสูงขึ้น สร้างความมั่นคงทางอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตของเกษตรกร

สำหรับมันเทศ มันหวาน นิยมนำไปทำเป็นขนมหวาน ใส่ขนม ยังคงรักษาระดับยอดขายของตลาดพืชหัวได้ดีที่สุดในแง่ของการเติบโตของยอดขายโดยรวม แม้จะเห็นยอดขายเติบโตเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา

พืชหัวที่ยังเป็นกระแสและยังได้รับความนิยมจากผู้บริโภคมาต่อเนื่องอย่าง “มันม่วงญี่ปุ่น” แต่ในประเทศไทยที่เห็นตามท้องตลาดจะเป็นมันเทศสีม่วง จากความนิยมของผู้บริโภค ตลาดมีความต้องการจึงทำให้ผู้ผลิตพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีส่วนผสมของมันม่วงออกมาในท้องตลาดมากมายเนื่องจาก

มันม่วงมีสารอาหารที่มีประโยชน์สูง (Super Nutritious) เช่น โยอาหาร วิตามินเอ และแร่ธาตุมากมาย และที่สำคัญมันม่วงมีสารสำคัญที่ชื่อว่า แอนโทไซยานิน (anthocyanin) เป็นสารที่ให้สีม่วง เป็นสารต้านอนุมูลอิสระ ที่มีสรรพคุณช่วยชะลอความเสื่อมของเซลล์ในร่างกาย ช่วยลดคอเลสเตอรอลในเลือด ลดความเสี่ยงโรคหัวใจและหลอดเลือดได้ ซึ่งนิยมนำมันม่วงมาทำขนม ทาร์ต ไอศกรีมมันม่วง นมมันม่วง เมนูขนมไทย ๆ อาทิ บัวลอยมันม่วง ไข่นกกระทามันม่วง เป็นต้น

แหล่งที่มาของข้อมูล :

- 1 Euromonitor International. January 2022. Starchy Roots in Thailand.
- 2 เทคโนโลยีชาวบ้าน. เป๊ปซี่โค หนุนยุทธศาสตร์ “มันฝรั่ง” ส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืน มุ่งพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้มั่นคง สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เพิ่มผลผลิต ลดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น.

https://www.technologychaoban.com/bullet-news-today/article_174778.

ความรู้เพิ่มเติม

พืชหัว (Tuber crop) คือ พืชที่มีรากหรือลำต้นใต้ดินที่ใช้สะสมอาหาร เพื่อการงอกและการเจริญเติบโตเป็นต้นใหม่ มีลักษณะเป็นหัวอยู่ใต้ดิน รูปร่างต่าง ๆ เช่น กลม กลมรี กลมยาว หรือรูปร่างไม่แน่นอน โดยอาหารที่พืชสะสมในรูปของเม็ดสตาร์ช (starch granule) เป็นสารอาหารประเภทสตาร์ช (starch) ซึ่งเป็นคาร์โบไฮเดรตที่มีปริมาณของโปรตีนและไขมันต่ำมาก เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิตแป้ง (flour) และสตาร์ช (starch) เช่น มันสำปะหลัง มันฝรั่ง เผือก มันเทศ บุก กลอย แก่นตะวัน แห้ว เป็นต้น

หัวที่เกิดจากกาบใบ (bulb) เป็นหัวของพืชใบเลี้ยงเดี่ยวที่เกิดจากกาบใบห่อหุ้มกันเป็นก้อน หัวที่เกิดจากกาบใบ ได้แก่ หอมแดง หอมหัวใหญ่ ใ้รับประทานเป็นผักและเป็นพืชสมุนไพร (herb) เกิดจากกาบใบอัดตัวกันเป็นชั้นด้านนอกจะมีลักษณะเป็นเยื่อบาง ๆ และแห้ง (tunic) ส่วนกาบใบชั้นในจะหนาและอวบน้ำ (fleshy) การจัดเรียงชั้นของกาบใบเรียงเป็นรูปก้นหอย เรียกหัวพวกนี้ว่า "หัวชั้น" (layer bulb) เป็นส่วนที่เก็บสะสมอาหาร และเป็นที่ทำให้กำเนิดราก ลักษณะโดยทั่วไปของหัวที่เกิดจากกาบใบ

หัวที่เกิดจากเหง้า (corm) เหง้า คือ ลำต้นของพืชใบเลี้ยงเดี่ยวชนิดหนึ่งที่อยู่ใต้ดินแน่นเป็นก้อนกลม ซึ่งเรียกลำต้นลักษณะนี้ว่า เหง้า มักจะเรียกทั่วๆ ไปว่า หัวมากกว่าเหง้า พืชที่มีลักษณะลำต้นเป็นเหง้า ซึ่งสามารถเลี้ยงดูให้เจริญงอกงามได้มีอยู่ในประเทศไทยเพียงชนิดเดียว คือ ซ่อนกลั่นฝรั่ง (gladiolus)

หัวที่เกิดจากต้น (tuber) คือ หัวที่เกิดจากการที่ต้นเกิดการสะสมอาหาร และอัดตัวแน่นเป็นก้อนหรือเป็นแท่ง ซึ่งอาจเป็นหัวที่เกิดขึ้นใต้ผิวดิน เช่น หัวมันฝรั่ง และหัวเผือก

หัวที่เกิดจากราก (root) คือ การที่รากของพืชไม้เนื้ออ่อนอายุยืนบางชนิด เกิดการสะสมอาหารขึ้นที่ราก ซึ่งลักษณะรูปร่างของรากที่สะสมอาหารนี้ อาจแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของพืช อย่างไรก็ตาม ยังคงมีลักษณะทั้งภายใน และภายนอก เช่นเดียวกับราก คือ ไม่มีข้อและปล้อง แต่อาจมีตาอยู่ตรงส่วนที่เป็นต้นติดกับราก ส่วนรากฝอยจะเกิดอยู่ทางด้านปลายราก หัวท้ายของรากเป็นไปในลักษณะตรงกันข้ามกับหัวท้ายของต้น

แป้ง (Flour) คือ ผงละเอียดที่มีสตาร์ช (starch) เป็นส่วนประกอบหลัก ได้จากการนำส่วนต่าง ๆ ของพืช เช่น เมล็ด ราก หัว มาบดและยังมีส่วนประกอบอื่น เช่น โปรตีน (protein) ลิพิด (lipid) รวมอยู่ด้วย หากมีกระบวนการสกัดโปรตีนและลิพิดออกเหลือแต่ส่วนที่เป็นคาร์โบไฮเดรต มักเรียกว่า starch แป้งที่ใช้มากในอาหาร ได้แก่ แป้งข้าวสาลี (wheat flour) แป้งข้าวเจ้า (rice flour) สตาร์ชมันสำปะหลัง (tapioca starch) สตาร์ชดัดแปร (modified starch) เป็นต้น

แหล่งที่มาของข้อมูล :

ศูนย์เครือข่ายข้อมูลอาหารครบวงจร. **พืชหัว (Tuber crop).**

<https://www.foodnetworksolution.com/>. สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2565.

